

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest. VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 7200 K.
Félévre 3600 K. Negyedévre 1800 K.
Egyes szám ára — — — 200 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 40. szám.

Vasárnap, október 7.

A falvak szövetsége.

Szeptember 30-án, vasárnap, Kaposváron gazdanagygyűlés volt, amelyen a «Falu» Országos Szövetség és az Országos Földmíves Szövetség egyesülését mondták ki.

Több testület működik ezidőszereint a gazdanép és a falvak érdekében, amelyek mind külön háztartást vezetnek. Egyik is, másik is derék, hazafias munkát igyekszik végezni, hanem hát egyiknek sincs külön-külön elég ereje ahhoz, hogy programját tökéletes sikerrel megvalósíthassa, minélfogva gazdatársadalmi intézményeink vérszegények. Nyilván közérdek tehát, hogy ne folytassunk ilyen erőpazarlást, hanem az egycélú társadalmi szervek fogjanak össze, álljanak egy lobogó alá és egyesült erővel szolgálják a falvak földmíves népének és kispolgárainak érdekeit.

Ne kutassuk most, miért nem történt meg az egyigyekeztető erőknél tökéletes egyesülése. Egyelőre örülünk, hogy legalább két országos szövetség egymásra talált. Mi azt hisszük, nekik is nyereségük lesz ebből az egyesülésből s az ország is nyerni fog.

Az országnak valóban kevés veszténivalója van már s a legnagyobb éberséggel kell vigyázni arra az utolsó kincseskamrájára, amelyet a földmívelő nép szorgalma, munkaképessége s hazafias és erkölcsi érzülete képvisel. Vigyáznunk kell különösen azért, mert a falvak körül csempészek járnak. Céljuk az, hogy kilopják a nép lelkéből a bizalmat s a hitet és adjanak helyette felforgató eszmét.

Szervezkednünk kell a vörös agitáció ellen, míg újfent erőt nem vesz rajtunk. Azonban megszervezni a társadalmat nem elég. Életet, gyakorlati tartalmat is vinni kell a szervezetekbe, hogy az azokban való részvétel előnyt igérjen, egészséges és jogos érdekeket elégítsen ki. Erre való a most megalapozott szövetség.

Reményteljes örömmel üdvözöljük az új szövetséget s

biztosítjuk arról, hogy a földmívelő nép érdekében kifejtendő munkásságában bennünk önzetlen és hű támogatókra talál.

A «Falu» Országos Szövetség és az Országos Földmíves Szövetség egyesülését Kaposvárott mondták ki nagygyűlés keretében. Ezt a vasárnapi nagygyűlést megelőzte a Falu Szövetség kiállítása, amelyet az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamarával együtt rendezett. Ez a kiállítás méltó volt azokhoz a kiállításokhoz, amelyeket a szövetség már eddig is rendezett s amelyeken a magyar földmíves társadalom megmutatta, mennyire fejlődésképes a gazdasági termelés és a kultúra terén.

A vasárnapi nagygyűlést Nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter nyitotta meg, aki Mayer János volt miniszter, Schandl Károly államtitkár, több nemzetgyűlési képviselő és az agrárintézmények kiküldötteinek kíséretében ment le Kaposvárra. Megnyitóbeszédében hangzott, hogy a két szövetségnek egyesülése a magyar gazdatársadalom régi óhaja. Felszólítására az egybegyűltek egyhangú lelkesedéssel mondták ki a két szövetség egyesülését, vagyis a «Falu» Országos Földmíves Szövetség megalakulását.

Mayer János, Schandl Károly intéztek még lelkesítő beszédet a nagygyűlés résztvevőire, majd megválasztották a szövetség vezetését. Az új szövetség elnöke Mayer János, alelnökigazgatója Steinecker Ferenc egyetemi tanár lett.

Délután Somogyvármegye kispapjainak egyesülete tartott közgyűlést, amelyen Nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter elnökölt. Több határozati javaslatot nyújtottak be az egyesület tagjainak kívánságai- val kapcsolatban. A közgyűlés melegen ünnepelte a gazdatársadalom vezereit, Nagyatádi Szabó Istvánt, Mayer Jánost és Schandl Károlyt.

A közgyűlés után a miniszter és kísérete megtekintette a város közelében rendezett ló-

A balatonfüredi hősök emlékművének leleplezése.
Héjj Imre, a balatonfüredi kerület képviselője, emlékbeszédet mond.

versenyt. Az előkelőségekhez itt csatlakozott Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter is, aki csak később jöhetett le Kaposvárra. A földművelésügyi miniszter a verseny nyertesei között értékes ajándékokat osztott szét.

Este díszlakoma fejezte be az ünnepséget, mely után a miniszter kíséretével együtt visszatért a fővárosba.

Budapest, október 6.

Aradi vértanuk. Hetvennegyedik évfordulója van az aradi gyásznak, mikor a 48-as dicső szabadságharc tizenhárom tábornokát a vérszomjas győzők kivégezték. Ez a nap a megemlékezés napja, melyen a magyar nemzet kegyelettel áldozik a tizenhárom vértanu magasatos emlékének. Szent áldozatot mutatunk be az Úrnak, hogy örök boldogsággal jutalmazza dicső vértanuinkat s hogy erőt adjon nekünk szellemük ébrentartására. Ma nem mehetünk Aradra, mert idegen hatalom birtokolja a magyar Golgotát, de ép ez a körülmény juttatja eszünkbe október hatodikának intőszavát. Az idegen segítséggel győző hatalom, mely magában nem bírta leverni a 48-as magyar hadsereget, ahelyett, hogy lovagias lett volna a fegyvertlerakó magyar sereggel szemben, diktáló hóhérszerepre vállalkozott. De ép ezért nem tartott sokáig kényuralma: az aradi Golgota után eljött a magyar föltámadás. Pár éve újból leverték derék seregünket s a nyertes hatalom, mely magában mindig megfutott a magyar elől, idegen segítséggel szétarabolta szent hazánkat. Így került az aradi vesztőhely idegen uralom alá. A történelem megismétlődött: lesz magyar föltámadás, lesz még szabadság az aradi vértanuk sírján!

*

Új októbristák. Mikor a háború már négy évig tartott s az ország sokat szenvedett a sok nélkülözés alatt, akadtak könnyelmű emberek, akik összetartás helyett az elégedetlenséget szították s azt ígérték a népnek, hogy ha Károlyi Mihály kerül a kormányra, egyszerre boldogság árad szét a hazán. Az összeesküvők ördögi műve sikerült s az októberi lázadás hatalomra segítette őket. Nemzeti jelszavakkal jöttek s a végén bolsevizmusba estek. Ma is négy éve tart már a gazdasági háború ellenünk s nem csoda, ha az ország nehéz helyzetbe jutott. Az ország felelős vezetői az egyetlen kivetető úton külföldi kölcsön kihárkolásával akarják megmenteni az országot, hogy vége legyen a drágaságnak, spekulációnak és a könnyű meggazdagodásnak. De megint itt vannak a könnyelmű és lelkiismeretlen szájhősök, akik az elégtelenség kihasználásával szítják a fölforgatást és azt ígérik, hogy ha ők uralomra jutnak, egyszerre boldog lesz az ország. Köztisztületben álló közéleti vezérférfiakat rágalmaznak, tekintélyeket lerombolnak s félrevezetik a serdülő és könnyen hívő egyéneket tetszetős jelszavakkal. A tüntetők veszedelmesen hasonlítanak az októberi lázadást megelőző eseményekhez. A falu népe előtt ugyan hiába dobálják sárral a Földműves- és Kisgazdapárt érdemes vezetőit, akiknél a szövethozók és gazdakörök szervezésével a magyar faj védelmét alaposabban és régebben senki sem munkálta. A részeg cikkírók, akik az októberi lázadás előtt az «A Nap»-ban és «Az Est»-ben szították a fölforgatást véresszájú cikkekkel, most másutt teszik ugyanezt. Csak egy betű, csak egy szó a különbség, de a recept ugyanez. Vujjon okult-e az első októberen az ország népe s emlékszik-e még, hogy az őszirózsás 18-as októberből, a nemzeti tanácsokból, a bolsevizmus szakadt reánk?! Az ország nem felejtett s főleg nem felejtett a falvak és tanyák népe; ez a nép a bolsevizmusnak ellentállt, most már csirájában áll ellent az októberi fölforgatásnak is, ha újrakendik.

Csak egyesülés és állhatatosság által győzhet a halandó mindenben.

Széchenyi.

MI HIR (A POLITIKÁBAN)

Bethlen István gróf miniszterelnök több mint három hétig tartó genfi tanácskozás után Bécsen át érkezett vissza a fővárosba. A miniszterelnök Bécsben tanácskozott Seipel dr. osztrák követtségi kancellárral és Grünberger dr. külügy-miniszterrel. A miniszterelnököt visszaérkezésekor a keleti pályaudvaron nagy tömeg élén a kormány tagjai és számos kisgazdapárti képviselő várta és lelkes fogadtatásban részesítette.

Bethlen István gróf a külföldi kölcsön ügyében folytatott tárgyalásairól kijelentette, hogy

a külföldi kölcsön belátható időn belül meglesz és reánk nézve elfogadható és megfelelő feltételek mellett fogják lebonyolítani. A kisántant, amely májusban még azt óhajtotta, hogy a felveendő kölcsön egyrészét jóvátétel fizetésére fordítsák, a maga részéről hozzájárult ahhoz, hogy **Magyarország olyan összegű kölcsönt vegyen fel, amely pénzügyi helyzetünk orvoslására elegendő, anélkül, hogy ebből a kölcsönből bármit a jóvátételre kellene fordítani.** A kisántant hozzájárult ahhoz is, hogy a kölcsönt velünk és az érdekelteknél egyúttal a Népszövetség bonyolítsa le. A kisántant a Népszövetség tanácsához előterjesztést tett, hogy már most megtehesse a magyar kölcsön tervezetének kidolgozására szükséges lépéseket. **A Népszövetség pénzügyi bizottságának a tagjai október második felében már valószínűleg Budapestre jönnek és a Népszövetség december első felében foglalkozhatik a magyar kölcsön kérdésével.** A miniszterelnök reméli, hogy ha a pénzpiac alakulása a pénz felvételére kedvező,

már a jövő év első hónapjaiban keresztülvihető a kölcsön.

Ügyünknek azonban sokat árthatunk, ha egyesek még most is incidenseket idéznek elő és szomszédaink ellen kirohanásokat intéznek.

Bethlen miniszterelnöknek Genfben folytatott tárgyalásai során sikerült lerakni az alapjait a **Magyarország és szomszédaink közötti kölcsönös lojális szomszédi viszonyoknak.** A miniszterelnök Csehország, Románia és Jugoszlávia politikusaival megállapodást létesített és a **szomszédainkkal függőben maradt kérdéseket legközelebb meginduló tárgyalások során rendezni fogják.**

Pesthy Pál, a nemzetgyűlés alelnöke, vasárnap Simon-tornán tartott beszámolót. A beszámolón megjelent Rakovszky Iván belügyminiszter is, továbbá több képviselő. Pesthy Pál beszédében a külföldi kölcsön szükségére mutatott rá, majd a belügyminiszter mondott hatalmas beszédet az egybegyűttekhez. Hasonlóan a külföldi kölcsön ügyével foglalkozott, ami a gazdasági újjáéledésünk előfeltétele.

Amikor a kisebbség a külföldi kölcsönt kifogásolja, csak az fáj neki, hogy ezt a kölcsönt a Bethlen-kormány szerezte meg.

Rámutatott arra, hogy a falusi népnek kötelessége a gyermekekből iparost, kereskedőt, tisztviselőt nevelni s ha ezt teszi, ott fogja látni fiait, ahol könnyű fényes lakáshoz, autóhoz jutni, amit ma csak az idegeneknél látunk. **Vétek, bűnt követ el az, aki bár a legideálisabb célokat is forradalmi eszközökkel akarja elérni.** Amíg én belügyminiszter vagyok — mondotta —, addig itt vörös uralom, vörös isgatás nem lesz. A belügyminiszter szavait nagy éljenzéssel fogadták. Ezután a megjelent képviselők beszéltek még az egybegyűttekhez, akik szeretettel ünnepelték képviselőjüket, továbbá a kormány megjelent képviselőjét és a Kisgazdapárt tagjait.

Csanádvármegye törvényhatósága feliratban üdvözölte Bethlen István gróf miniszterelnököt

abból az alkalomból, hogy határozott fellépése pártjából kilépésre készítette a világnézetre, kormányzati rendszerre nézve vele ellentétes felfogású elemeket és ezzel ismét nagy lépést tett a közállapot rendezése terén.

A balatonfüredi hősök emlékművének leleplezési ünnepsége.

Jobbról: Vámos Géza református lelkész beszédet mond. — Balról: Somogyi Imre gazdálkodó «Csodák útján» című saját szerzeményű költeményét szavalja el.

+MEZŐGAZDASÁG+

A búza trágyázása. Irta: dr. Bittera Miklós.

A búza megkívánja a talajtól, hogy elegendő növényi táplálékanyag legyen benne. Csak jó földben ad jó termést. *Istállótrágyát azonban — rendszeren — mégsem célszerű alája kihordani.*

Tapasztalati tény, hogy a közvetlen istállótrágyába vetett búza megdül. Ebben ugyanis — és pedig mentől jobban kezelt trágyát hordunk ki, annál több nitrogén táplálékanyagot viszünk a földre. A nitrogén pedig, ha kellenél több van belőle, a búzát erősen meghajtja. Ez pedig mindig veszedelmes. A meghajtott búzának sok «hajtása» fejlődik, igen megbokrosodik. Levelei dúsak, üdék lesznek. Az ilyen buján fejlődött búza-növény erősen lélegzik. Ha már most hosszú és havas tél következik rá, különösen, ha a hótakaró felületén (verőfényes nap-palok és hideg éjszakák alatti) jégkéreg képződik, a növény nem jut elegendő levegőhöz — megfullad, kipállik.

Még ha jól telet is az ilyen túlságosan buja vetés, még koránt sincsen mentve minden veszedelemtől.

Száraz tavasz és száraz nyár igen megviseli. Minél bujább a vetés, annál több és annál erőteljesebb (több hajtást, levelet nevelő) növény áll ugyanakkora területen, annál több nedvességet kíván. Ha ezt meg nem kapja, erősen megcsinyli. A szárazság a frissen trágyázott, buja vetést jobban megviseli, mint a silányabbat. Jól tudjuk, hogy sokszor a tavasszal gyengébbnek látszó búza ad nagyobb termést.

Ha pedig elegendő eső esik tavasszal és nyáron, a baj még nagyobb lehet. A búza tovább is buján fejlődik. Az alsó szárrészeket nagyon erősen beárnyékolja. Azok ezért puhábbak lesznek. A magas szalmát nem bírják egyenesen tartani — a búza megdül. A dült búzában pedig szorult, aszott lesz a szem. *Ocsút aratunk.*

A búza alatt amúgy is elgyomosodik a talaj. Ezt még csak fokozzuk, ha alája istállótrágyát hordunk ki, mert az állatok takarmányában levő gyommagvak változatlan, sőt megpuhulva jobb csirázóképesseggel kerülnek a földre.

Ha friss trágyába kerül a búza, a talajt is bajosabb alája előkészíteni.

Sok ok van tehát arra, hogy búza alá közvetlenül ne hordjunk istállótrágyát, hanem adjuk azt az előveteménye (kapás-, vagy takarmánynövény) alá.

Még is, lehet rá eset, hogy kisebb hiba közvetlenül búza alá trágyázni, mint azt sovány, kiélt földre vetni. Ilyenkor azonban az istállótrágya káros, hajtató hatását ellensúlyozni kell. Ezt úgy lehet megtenni, hogy a növényi táplálékanyagok egyensúlyát helyreállítjuk, megakadályozzuk a nitrogén túlsúlyát. Száz mázsa (tíz jó szekér) jó istállótrágyával kiviszünk

a szántóföldre körülbelül 50 kg. nitrogént, 26 kg. foszforsavat és 63 kg. káli. Búza alá meg, hogy jó termést várhassunk, átlagosan kell 1 kat. holdra 25 kg. nitrogén, 35 kg. foszforsav és 35 kg. káli. A megkívánt növényi táplálékanyagokból tehát a nitrogén és a káli már 10 szekér trágyában is bőven megvan, a foszforból azonban nagy hiány mutatkozik.

Foszforsavra a növényeknek a mag kiképzéséhez van szükségük. Ebben a búzának nem szabad hiányt szenvedni, különben nem teremhet. A mi talajainkban általában, már természetből fogva kevés — különösen a könnyen felvehető alakban levő — foszforsav. A mi őseink ezt még folyton fogyasztották az örökös búzatermeléssel. Így nem csoda, ha talajainkban ez a szemképzéshez feltétlenül szükséges növényi táplálékanyag igen megfogyott.

Nitrogén a mi búzatalajunkban rendszeren van elegendő. Káli pótlására sincs szükség, mert búzát rendszerint kötöttebb, agyagosabb földben termesztünk, az pedig bővelkedik káliiban.

Mi következik már most a fenti kis számításból?

Az, hogy akár istállótrágyába tesszük a búzát, akár nem, foszforstrágyára (műtrágyára) mindig szükség van.

Ha azt a foszforsavat, amennyit a búza megkíván, istállótrágyában akarnánk megadni, abból annyit kellene kihordani, hogy a nitrogénből és a kálióból sok kerülne a szántóföldre. Eltekintve attól, hogy a nitrogén (amint arra rámutattam e cikk elején) károsan is hathat, mindenesetre pazarolunk vele. A nitrogén könnyen kimosható a talajból, elvész anélkül, hogy a gazda hasznát látná. Ha istállótrágyába vetjük a búzát (sovány földön), ebből keveset használunk és mindig szórjunk ki foszforstrágyát is.

Mivel nitrogén és káli a búzatermő földeken mindig elegendő van, rendszeren nagyon szépen fokozza a termést a foszforstrágya akkor is, ha csupán egyedül alkalmazzuk. Ez gyakorlati tapasztalat is. 3—4 mázsa terméskülönbözet a műtrágyázás javára nem ritkaság.

A foszforsavat tartalmazó műtrágyák közül a könnyen oldható szuperfoszfát a búza legjobb műtrágyája. Enélkül sohasem volna szabad vetni.

Szuperfoszfátból 1 kat. holdra 150 kilót kell a vetést megelőző szántás előtt kiszórni.

Az őszi mélyszántás és fontossága.

Irta: Kolbay Károly.

Amint az őszi vetésével végeztünk, sőt az őszi vetés alatt is, ha van fölösleges igaerőnk, vagy a túlságos nedvesség miatt nem tudunk vetni, szántunk meg a tavasziak alá minden földet, forgassuk meg az egész művelés alatt levő réteget, a feltalajt. Hacsak nem túlságosan rögösödő,

illetve nehezen omló a földünk, nem kell a szalonnás szántástól sem visszariadnunk, mert a tél fagyja a keletkező hantokat tavaszig elporlasztja. Az elegendő erővel rendelkező jó gazdát a szárazság nem akadályozhatja ebben. Ha a tarlót azonnal meghántotta, a kapásokat, amint földjük megkérgeződött, megkapálta, a felső porhanyó, száraz réteg alatt mindig őrzött annyi nedvességet, amennyi elég ahhoz, hogy a talaj az ekét bevegye, hogy a szántás az állatokat meg ne erőltesse. A keletkező hantok tavaszig majd szétáznak, szétfagynak. Az olyan természetű talajokat, amelyek tavaszig nem folynak össze, meg is lehet fogasolnunk. A trágyázás alá kerülő birtokrészeket is megszanthatjuk. Középködött és laza talajon nem baj, ha az istállótrágya a kívántnál mélyebbre is kerül, aláforgathatjuk mély szántással is, kötött talajon a tarlóra hordjuk az istállótrágyát és buktatjuk 10—15 cm. mélyen alá; amint megülepedett a föld, amit hengerezéssel szíthetünk, mélyen megszanthatjuk. A trágyázás másik módja az, amikor a megfagyott őszi szántásra hordjuk a trágyát, teregetjük el és mielőtt a fagy enged, a föld megszikkad, buktatjuk alá, különben így járunk el minden talajon, ha a tél folyamán gyűlt trágyát használjuk föl. Későbbben vetendő tavasziak alá trágyázhatunk tavasszal is. Ez esetben természetesen nem kerülhető el a különben mellőzendő tavaszi szántás.

Az őszi mély szántás a talajművelés egyik legfontosabb munkája. Ugyanis minél nagyobb felületű a szántás, annál több nedvességet tud felvenni, annál tökéletesebben szívja magába az esőt, a hólevet. Az pedig, hogy mily fontos a télen elraktározott talajnedvesség, minden gazda látja, különösen szárazságban, a növények fejlődésén. A fagnak kitett rögök szétmállanak tavaszig, mert amikor a beléjük ivódott nedvesség megfagy, térfogatában gyarapszik és a talajszemcséket, mint a fába vert ék szétfeszíti. A széthullott talajrészecskék között akadály nélkül mozog a levegő. Amint az időjárás melegebbre fordul, a gazda leghasznosabb segítő-társai; a baktériumok szabadon bonthatják meg a növények számára hozzáférhetetlen tápanyagokat, felszívhatóká teszik azokat. Az őszi mélyszántással tehát gyarapítjuk a talaj erejét, beáradását (ami alatt a növények számára legalkalmasabb talajállapotot értjük) szíthetjük. Tavasszal az őszi szántással jóval előbb kezdhetjük meg a munkát, mint a szántatlan földön, mert hamarabb szikkad. Megbecsülhetetlen előnye az őszi mélyszántásnak gyomirtó hatása is. Ha idején végezzük, úgy hogy a gyommagvak kicsírázhatnak még az őszi folyamán, a télen elfagynak (vadrepce irtása).

E szűk keretek között nem tudok mindenre kiterjeszkedni, nem tudom mindazt elmondani, amit az őszi mélyszántásról el lehet, soraim célja csupán az, hogy figyelmükbe ajánljam a gazdáknak ezt a fontos munkát, amiről mindenki hallott és olvasott már. Akit a dolog bővebben érdekel, olvasson el az ezzel foglalkozó sok szakmunka közül egy-nénányat.

Báránynvelés. Hogy egészséges, gyorsan fejlődő bárányokat kapjunk, célszerű már a vemhes anyákat megfelelően takarmányozni. A szalma mellett jusson minden anyára naponként 1 kg. répa és 1 kg. széna is. Penészes, rothadt takarmányt ne adjunk az anyák elé, mert ettől elpusztul a magzat. A szoptatás ideje alatt $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ kg. abrak is nagyon jövedelmező lenne, mert nemcsak több lesz a tej és így gyorsabban nő a bárány, hanem az anyaggyapjú is több, értékesebb lesz — a szoptatás dacára. Igen jó hatásúnak bizonyult az újszülött bárányok köldökcsomójának desinficiálása, hogy e csomokon mint nyitott seben keresztül ne

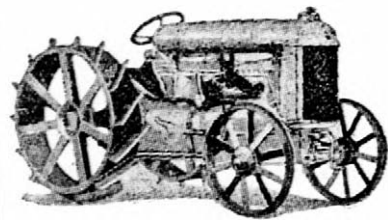
juthassanak a baktériumok a bárány testébe. A dezinficiálás leg-egyszerűbb módja: egy széles szájú üvegbe jódtinktúrát öntünk, melybe azután belógatjuk a köldökvéget, majd beecseteljük fakátránnyal. A juhász ujjával ne érintse a köldökcsomót, mert keze nem lehet elég tiszta s így még ő vinné reá a köldökre a piszkot s a baktériumokat. A báránynak 2 hetes korától kezdve már finom szénát («bárányszéna») és zúzott zabot kell adni.

Magyar fésűsbirkák. A magyar fésűsbirka ered ama délnémetországi parlagi juho kból, melyeket a hozzákn betelepült németek hoztak magukkal. E hosszú, de ritka és durvagypjas parlagi juhokat hazánkban merinóval finomították, mikor is egy közepes mennyiségű, jól fésülhető, egészséges, szilárd, nyújtható gyapjút termelő típus állott elő. Ez a «magyar fésűsbirka». Az anyák testsúlya 45 kg. körül mozog, míg a kosok 60, sőt 70 kg-ot is nyomnak. Nagyjában a merinó külsejét hordozzák. Nyíró-súly kosnál 5—8 kg., anyáknál 4—5 kg., ürükről 6—7 kg., bárányokról 1.5—2 kg. gyapjút szoktak nyírni. Jól benőtt juh, mely közepes finomságú gyapjút produkál. Hazánkban, különösen az Alföldön, azért kedvelik, mert a legedzettebb, legigénytelenebb merinó. Gyapját a szövőgyárak szívesen vásárolják, különösen akkor, ha a gyapjút nem piszkos, azaz nem tartalmaz sok földet, takarmányhulladékot, tüskés gyommagvakat stb. Helyenkint — a bárányok elválasztása után — fejük is. Egy anya után 3—4 havi fejés alatt 10—15 liter teje számlítanak. Hüstermelőképessége mérsékelt, azaz bárányai és ürüi nem híznak olyan gyorsan, mint a fekete-pofájú angol birkáké, vagy a precose-merinóké.

A rétek műtrágyázása. A legtöbb gazdaságnak alig van annyi istállótrágyája, hogy vele a szántóföldjeit kellő termőerőben tartsa. Keverékrágya (komposzt) készítésével pedig a mezőgazda nem szeret vesződni, jóllehet a kertészekről meggyőződhetett volna arról, hogy az ilyen trágya gyűjtése és készítése nagyon hálás munka. Így lett a rét a «szántóföld anyja». Évről-évre adja a termést; éviszik róla a szénába gyűlt növényi tápanyagokat; ezt az állatok elfogyasztják, de a ganajukban és vizeletükben kiürült növényi tápanyagok csak a szántóföldre kerülnek. Egy csepp se jut belőlük a rétre! Így nem lehet csodálni, ha a rétek termőereje fokozatosan csökken. A kereskedelmi vagy műtrágyák útján e hibát is orvosolhatjuk, anélkül, hogy a szántóföldtől istállótrágyát kellene elvonni. Ugyan sok réten kísérleteztek már Thomas-salakkal és kitént, hogy ha 1 kholdra összes 2—3 méter-mászt elszórnak, akkor a következő években nagyobb mennyiségű széna terem, sőt azt is megállapították, hogy javul a széna minősége is. A kevésbé értékes, savanyú füvek kevesebbednek és túlsúlyra jutnak az izletesebb takarmányt nyújtó herefélék és édesfüvek. Ne sajnáljuk tehát a költséget retünk 1—2 holdjának műtrágyázására! Ha ez jövedelmezőnek mutatkozik, akkor a jövőben már minden kockázat nélkül végrehajtjuk összes réteinken. Homokos talajon a 40%-os kálitrágyával is célszerű lesz egy-két kísérletet beállítani.

Megjegyzések a krumpliszedéshez. Tapasztalt szakemberek nagy súlyt helyeznek arra, hogy a kiszedett burgonyát mindjárt a szántóföldön megválogassák. Szedjük külön az aprókat, a kapavágottakat, féregrágotakat és külön a tyúktojásnál nagyobb, ép, egészséges gumókat. Ugyanis a rothadás ezekből a féregrágot, vágott gumókból indul ki s terjed a legértékesebbekre is. Helyes és indokolt tehát amazokat emezektől elkülönítve vermélni. A szedéskor válogassunk már vetőgumót is. Azon tövek gumóit tegyük félre a célra, melyek alatt legtöbb, legszebb és legegészségesebb gumót találunk. Végre igen fontos dolog, hogy a burgonyaszárát, a beteg, rothadt és a tavalyi anyagumókat ne hagyjuk a szántóföldön, hanem a szárát elégetni, a gumót egy mély gödörbe beföldelni, mert ezeken sokféle burgonyabetegség csirái tanyáznak. Ha őket a szántón hagyjuk, ennek talajában terjed a kór s így nem csodálkozhatunk, ha évről-évre gyengébb a burgonya-termésünk.

Aki ad valamit fogal szépségére és hogy a szája illatos legyen, *Amor* fogkrémét használjon. Gyár: Pán Laboratórium IV., Régi posta-utca 2. sz. Budapest.

FORD HALTENBERGER VILMOS FORD
 autorizált Képviselete
FORDSON TRACTOR
 Petroleummal. **SZÁNT — HAJT — VONTAT.** Petroleummal.
 A legolcsóbb gazdasági erőgép. A világon páratlanul elterjedve.
 Elsőrendű referenciák a legnagyobb gazdaságoktól.
 Tel. 66—15. Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 19. szám. Tel. 66—15.

TANÁCSADÓ

Kérdés. *Műtrágyát hol szerezhetek be?* (P. J. Nyiregyháza.) — **Felelet.** Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29. A kért cég megszűnt. Tessenék érdeklődni az árakról, mert az ár a rendelt mennyiségtől és a minőségtől is függ.

Kérdés. *Hol van 1. a Háztartás és a 2. Budapesti Bazár szerkesztősége?* (Z. J. Iharos.) — **Felelet.** 1. VII., Károly-körút 3. 2. VIII., Baross-utca 22. Előfizetése október 15-én jár le, de még 320 koronával kell kiegészítenie az eddig küldött előfizetési összeget.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Állattenyésztési vándorgyűlés Tolnatamásiban.

A Tolnatamási és Vidéke Lótenyésztő Szövetkezet vasárnap tartotta lódljzását, kocsi- és síkversenyét és ezzel kapcsolatban ugyanaznap rendezte az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Tolnatamásiban ezévi őszi állattenyésztési vándorgyűlését. Ebből az alkalomból számos gazda és jeles szakember utazott le az ország minden részéről Tolnatamásiba, ahová nagyszámban gyűltek össze a tolnamegyei gazdák is. A lódljazásra és versenyre mintegy 600 darab törzskönyvezett tenyészlovat vezettek fel, szobbnél szebb állatokat. A díjazás befejeztével azonnal kezdetét vette többszáz gazda részvételével a vándorgyűlés, amelyet *Steinacker* Ferenc dr., a közgazdasági egyetem dékánja vezetett. Tartalmas megnyitób-szede után *Horváth* Jenő, a lótenyésztő szövetkezet igazgatója ismertette a szövetkezet működésének módját és eszközeit és rámutatott a még megvalósítandó célokra, azután *Konkoly-Thege* Sándor dr., OMGE titkár tartott előadást a lótenyésztési politika feladatairól és nagy hatással fejtegette az e téren az államra és gazdatársadalomra váró munkát. Az előadások elhangzása után nagyatádi *Szabó* István földművelésügyi miniszter szólalt fel és őszinte elismerését nyilvánította a bemutatott anyag jóságá és a gazdák értékes munkássága fölött. Vegül a vándorgyűlés bezárása után a kocsiverseny megtartására került a sor. Hét kiscgazda vett részt fogatával a kocsiversenyen, akik közül a 7 km-es utat legrövidebb idő alatt, 15 perc alatt, *Kélemen* György szakályi kiscgazda tette meg. A síkverseny a vasútminti mezdőn folyt le, ahol a nyereg nélkül lovagló *Ékes* József szakályi gazdfiú érkezett be elsőnek. Este társasvacsora volt a tolnatamási kaszinóban.

A jövedelemadót hadikölcsönccimletekkel is lehet fizetni.

Az 1923. évi XXXIII. törvénycikk kimondja, hogy az 1922—23. évi jövedelem- és vagyonadót készpénz helyett nosztrifikált hadikölcsönccimletekkel is lehet fizetni. E törvény végrehajtása ügyében most rendelet jelent meg, amely a hadikölcsönnek való jövedelem- és vagyonadófizetés módozatait részletesen szabályozza. Egy másik rendelet úgy intézkedik, hogy azoknak a közszolgálati alkalmazottaknak és nyugdíjasoknak az illetményeiből, akik 1923 október havában hadikölcsönccimleteiket beszolgáltatják, az általános kereseti adót mindaddig ne vonják le, míg azt a hadikölcsönccimletek névértéke fedezi.

Negyven gazda kapott kitüntetést a debreceni kalász-kiállításon.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara «Legszebb Kalász» kiállítását az elmúlt vasárnap nyitotta meg a debreceni megyeháza nagytermében. *Almásy* Imre gróf, a kamara elnöke üdvözölte *Klebelsberg* Kunó gróf kultuszminisztert, *Gally* Kálmán miniszteri tanácsost, a földművelésügyi miniszter képviselőjét, továbbá a nagyszámban megjelent többi előkelőséget, akik teljes elismerésüket fejezték ki a kiállítás nagyszerűségéért. A kalász-pályázatot a bíráló-bizottság három csoportba osztotta s negyven gazdát tüntetett ki, mint a legkiválóbb kalászok bemutatóit, díszoklevéllel.

A Felsődnunántúli Mezőgazdasági Kamara közgyűlése.

A Felsődnunántúli Mezőgazdasági Kamara az elmúlt héten tartotta évi rendes közgyűlését, amelyet *Khuen-Héderváry* Károly gróf elnök nyitott meg. Beszédjében kiemelte, hogy a többtermelés túlnyomó része a kamara területére esik. *Ormándy* János kamarai igazgató határozati javaslatot terjesztett be, amelyben a kamara kívánja, hogy mindazon kormányzati szerveket, amelyek akadályozzák a mezőgazdasági termelés fokozását, szüntessék meg; szorgalmazzák a kormány a mezőgazdaság iparosítására alkalmas termelési politika megalkotását, javasolja az úgynevezett szabadkivitelű vásároknak intézményesen, az egész ország területére kiterjedően a legtöbb kivitelű terményre, állatra és állati termékre való felállítását. A közgyűlés több felszólalás után a határozati javaslatot elfogadta. *Szontagh* Jenő, nyugalmazott főispán, a közgyűlés köszönetét tolmácsolta az elnökség működéséért. Kisebb indítványok elfogadása és az elnöki zárzó után a közgyűlés véget ért.

Pusztulás fenyegeti méhészetünket.

Az idei esztendő ismét siralmas volt a magyar méhészetre nézve. A tavaszi rossz időjárás, majd a több hónapos szárazság miatt országsszerte alig volt valami méztermés s a méhcsaládok a legtöbb helyen nem tudták meg a téli élelmet sem begyűjteni maguknak. Ezért a pénzügyminisztérium az Országos Méhészeti Egyesület és a földművelésügyi minisztérium közbenjárására nagyobb mennyiségű denaturált kristálycukrot bocsátott az inséges méhcsaládok feletetése céljából a méhészek rendelkezésére. Az etető cukor már megérkezett s a Méhészeti Egyesületnel beszerzendő s a közgepi előljáróság által igazolt «M:grendelő levé» alapján Üiödi-út 25 szám alatt átvethető. Egy kg. cukor ára 4500 K. Felhívjuk az érdekelt méhészek figyelmét e küldeményre, hogy éhező méhcsaládjaikat még a jó idő tartama alatt elláthassák a szükséges élelemmel, nehogy a kellő mértékben fel nem etetett, vagy későn etetett méhcsaládok a méhészek késedelmezése folytán katasztrófális helyzetbe jussanak.

Válsággal küzd a magyar dohánytermelés.

A Debreczeni Mezőgazdasági Kamara a Dohánytermelők Egyesületével együtt az elmúlt héten értekezletet tartott a dohánytermelés aktuális kérdéseiről. Több dohánytermelő fejtegetései alapján megállapították, hogy a dohánytermelés békebeli mértékének egyharmadára csökkent vissza. Követeli ennél fogva a Kamara, hogy a dohánytermelési terület megtartása és növelése érdekében a dohányossal beütlelt terület tizenötshörösét vonják ki a földfelosztás alól, a dohányármegállapításnál pedig a Jövedék a termelési költségekhez igazítva szabja meg azokat. Minden 1000 hold dohánytermelés közel 2 milliárd értéket jelent az államnak azonfelül, hogy minden 1000 hold dohány megmivvelése 120.000 munkanapot igényel, tehát a munkanélküliség leküzdésére is a legalkalmasabb eszköz. Az értekezleten éles szavak hangzottak el a monopoliom ellen, mely drága áron rossz gyártmányt árusít, a termelést pedig megbénítja, és kijelentették a termelők, hogy ha ebben az irányban változás nem következik be, úgy veszik, hogy az államhatalom a dohánytermelést fenntartani nem kívánja, ezért a termelők egyértelműleg abbahagyják a termelést.

Főlemelték a paprikaminősítési díjat.

A földművelésügyi miniszter rendeletet bocsátott ki a fűszerpaprikafélék és melléktermékei minősítésével kapcsolatos díjak újabb megállapításáról. A rendelet az 1922-ben megállapított paprikaminősítési díjakat, valamint a fűszerpaprika minősítéséről kiadott szabályzat díjjegyzékében megállapított díjakat a megváltozott gazdasági viszonyokra való tekintettel október 1-étől kezdődően a jelenleg érvényben levő díjtelek négyszeresére, illetve tizenhatszorosára emelte fel.

Asthmát, tüdőcsúcsburatot, rekedtséget stb. gyógyít: *Asthma* Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgenintézet, Budapest, Andrassy-út 87. sz. Telefon: 123—82.

Uj regényünk.

Nyáry Andor gyönyörű elbeszélése mai számunkban véget ért.

Uj regényünk a könnyebb, kisigényű fajtából való. Nem akar megrendíteni, eszébe se jut, hogy végzetes igazságokat, mélységes érzéseket ébresszen fel bennünk, helyettük az élet derűsebb tájaira szólít és nagyszerű vezetőt ad mellénk: a kacagást.

A három mokus

meséje — ez a címe elbeszélésünknek — egy okos amerikai különös végrendelete körül forog. Huszonötezer dollárt hagyott örökül a derék Haliwell Jonathán, de ennek elnyerését szokatlan föltételhez kötötte. A rokonok között természetesen megindul a mulatságos vetélkedés és életük három hónapjában — ennyi időt szabott a megboldogult a föltételek alapos teljesítésére — kegyetlen munka, lázas szorgalom, sóvár irigyság és balga remény mindennapi kenyerük. Végre is egy becsületes, nyitlanszívű és tisztatejű fiatalember fejti meg a külön bölcös igazi óhaját és jutalmul elnyeri a boldog örökös leányának kezét.

Mindent nagyon elevenen, fordulatosan és pompás jókedvvel beszéli el angol írónk. Itt-ott kicsit csúfolódik az örök emberi gyarlóságon, de sokkal többet és jobbjúit nevet rajta. Nincs a vidámságában sehol sem nagyképűség vagy káröröm, csak azért örül, mert maga is nevet és kacaghat más is.

Olvasóink ezideig nélkülözték lapunkban a vidám tárgyú elbeszéléseket, ezután rájuk is sor kerül. Közülük az első:

A három mokus.

Uj regényünkre, melynek közlését jövő héten kezdjük el, ez úton is felhívjuk olvasóink figyelmét.

Mayer János ünnepése Egerben. Mayer Jánosnak, a Kisgazdapárt elnökének a tiszteletére, a Hevesmegyei Földmíves Szövetség és a Kisgazdapárt mintegy kétszáz terítékes vacsorát rendezett az elmúlt héten Egerben. A vacsorán résztvett Schandl Károly földmívelésügyi államtitkár, Izsák Gyula alispán, Magyary Pál miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató, Duthay Pál apátkanonok, egri Nagy János nemzetgyűlési képviselő, Trak Géza helyettes polgármester, valamint a vármegye és Eger város társadalmának számos előkelősége és a vidéki gazdátársadalom igen nagyszámú képviselője. Többen mondtak pohárköszöntőt, így Schandl Károly államtitkár is, aki visszaemlékezett Mayer János munkásságára, amely a legigazibb fajvédelemnek nevezhető.

Leleplezték a balatonfüredi hősök emlékművét. Balatonfüred község a világháború hőseinek emlékére a község főterén, a község háza és a református templom előtt, emlékművet állított. Az emlékszóbor felavatási ünnepségét múlt vasárnap tartották meg. Rakovszky Iván belügyminiszter Schandl Károly dr. földmívelésügyi államtitkár, Almássy László, a kisgazdapárt ügyvezető alelnöke, Héjji Imre, Bugyi Antal, Erdélyi Aladár, Kuna P. András, Rubinek István és sokorópátkai Szabó István nemzetgyűlési képviselők társaságában utazott Balatonfüredre. A hősök szobrának talapzatát virágok halmaza borította. Homonnay Béla szobrászművész műköből faragta meg egy ősmagyar harcos két méter magas alakját, amint pallosára támaszkodik és dacosan süti le szemét. Az emlékmű talapzatán négy turulmadár áll. A szobor ötvenhat elesett hős emlékéét örökíti meg. A szobor felavatási ünnepségét a Hiszekegy hangjaival nyitotta meg a balatonfüredi Iparosok Dalköre. Vámos Géza református lelkész magasszárnyalású beszédében kegyetes szavakkal emlékezett meg a hősökről és az ünnep jelentőségét méltatta. Héjji Imre dr., a balatonfüredi kerület nemzetgyűlési képviselője mondott azután ünnepi beszédet. Nagyajtay-Cserey Vilmos ezredes a magyar királyi honvédelmi miniszter képviselőjében a magyar királyi honvédség zászlaját hajtotta meg a hősök szobra előtt. Rakovszky Iván belügyminiszter beszédében arra figyelmeztetett, hogy győzelmes és boldog csak az a társadalom lehet, amelynek keretei között mindenki teljesíti kötelességét, ahol áldozatot tudnak hozni az emberek az összességért. A leleplezést társasbéd követte.

Meghalt Elek Henrik. A csehek által megszállt területen utazás közben szeptember hó 12-én váratlanul elhunyt a gazdátársadalom egyik kiváló tagja és az agrár eszméknek lelkes harcosa, Elek Henrik nyitravármegyei földbirtokos, az OMGE igazgató-választmányának tagja. Az elhunyt özvetlenül, fáradságot, áldozatot nem kímélve, küzdött hosszú évtizedeken át a magyar agrárszémekért és hűséges követője volt Meskő Pál, Mérey Lajos és Mezey Gyula harcos politikájának. Kívánsága szerint magyar földbe temették el.

A pápai követ — magyar gyermek keresztapja. A győrmegyei Csanakfaluban Burkus Antal földműves-napszámosnak megszületett a tizenkettedik gyermeke. A földműves, aki a pannonhalmi bencés egyházterület híve, mély vallásosságától és az egyház iránti hűséges ragaszkodásától indítva, Bárdos Remig dr. pannonhalmi bencés főpát útján felkérte Schioppa Lőrinc érseket, pápai nunciust, hogy vállalja el újszülöttjének keresztapását. A nuncius meghallgatta a buzgó katolikus munkás kérését és felkérte a pannonhalmi főpátot, hogy képviselje őt a gyermek keresztelődjén. Egyúttal keresztfiának 200,000 koronát és fényképét küldte el a nuncius.

A premontrei rend Gödöllőn gimnáziumot alapít. A jászvári premontrei rend Gödöllőn templomot, rendházat, gimnáziumot és internátust épít a koronauradalom erdőjének egyik részében, amelyet a kormányzó pártfogása folytán kapott meg erre a célra. Az alapkövetél az elmúlt hét csütörtökön folyt le. Az ünnepségen a kormányzó és Klebelsberg Kunó gróf is megjelent. A kultuszminiszter méltatta a rend érdemeit, majd megtörtént az alapkövetél, amelyre elsőnek a kormányzó, majd a kormányzóné, azután pedig a többi előkelőségek tették meg a szokásos kalapácsütéseket. A lélekemelő ünnepség a Himnusz hangjai mellett ért véget.

Iparosnap Székesfehérvárott. Székesfehérvár iparossága az építendő Iparospalota javára iparosnapot tartott. A Zichy-ligetben sereglettek össze a mulatozók, ahol különféle versenyeken, sorsolásokon áldoztak a jó célra. A napot a Szent István-teremben lezajlott táncmulatság fejezte be. Az ünnepély anyagilag is jól sikerült, mert közel tízmillió koronát jövedelmezett az Iparospalota javára.

Kétszázötmillió koronát juttatott a kormány a diákétkezőknek. Amikor a Kisgazdapárt a nyomorenyhító akció megindítását kezdeményezte, az egyetemi ifjúság vezetői kérelmet intéztek a párt vezetőségéhez aziránt, hogy a kormánytól tegyen lépéseket a sok anyagi gonddal küzdő egyetemi ifjúság segítésének érdekében. A bizottság elnöksége az egyetemi ifjúság kérését magáévá tette és a kormány a kérdést minisztertanács elé vitte. A minisztertanács összesen 205 millió korona államsegélyt engedélyezett az egyetemi diákétkezők részére. A kormánynak ez a gondoskodása az egyetemi hallgatók körében nagy meglepetést és örömet keltett.

Megszűnt a ruhrvidéki német passzív ellenállás. A német kormány belátva azt, hogy a ruhrvidéki politika, a passzív ellenállás nem vezetett eredményre, az elmúlt héten kiáltványban mondotta ki az ellenállásról való lemondását. Ezt az elhatározást sürgette az állam teljes anyagi összeomlása s az, hogy Franciaország engedékenyebb magatartást ígért a passzív ellenállás megszüntetése esetén a felveendő tárgyalások tekintetében. A birodalmi kormány helyzete egyébként is igen nehéz, mert a bajor Hitler-párt, a szélső nemzetiek fegyveresen készülnek a szocialista Berlin ellen vonulni, viszont a kommunisták is magukhoz akarják ragadni a hatalmat.

Október elsején megdrágult a posta. A posta-, táviró- és távbészéltarifák október elsejétől felemelkedtek. Az új tarifa főbb tételei a következők: Levél helyben 150, vidékre 350, Ausztriába, Csehszlovákiába, Lengyelországba, Németországba, Olaszországba és Romániába 600 korona, máshova 800 korona. A levelezőlap 90, 150, 350, illetve 500 korona. Ajánlás díja helyben 150, vidékre 300, külföldre 800 korona. Postautalvány díja belföldre 50,000 koronáig 400 korona; a küldhető legmagasabb összeg 2,000,000 korona. A csomagdíjszabást mérsékeltebben emelték. A távirat szódíja belföldre 120 ko-

A hűség és szorgalom jutalma. A földművelésügyi miniszter *Savayó József* uradalmi gazdát hűségéért és példaadó szolgálatáért *elismerő oklevéllel és pénzjutalommal* tüntette ki. A kitüntetett gazda 48 éven át szolgált megszokott nélkül *frankói Eszterházy Pál* gróf ilonkapusztai uradalmában. Ugyancsak elismerő oklevelet és pénzjutalmat kapott *Patak János* erdőmunkás is, aki harminc esztendeje teljesít hű szolgálatot. A kitüntetést ünnepség keretében adta át neki *Nagyécsfalun* a járás főszolgabírája.

Romániában nemzeti és antiszemita puccsot terveztek. Romániában katonai szereplők részvételével tervezett államcsínyt leplezett le a kormány, melynek az volt a célja, hogy *Bratianu kormányát parlamenten kívüli úton megbuktassák* és az ország vezetését a kormány politikájával elégedetlen tényezők kezébe adják. A kormány azonban már néhány héttel ezelőtt *több magasrangú katonai állásban kúcsérté a vezető embereket* és így a tervbevitelt államcsínyről tudomást szerzett. Huszonöt összeesküvőt, köztük *nyolc tényleges tábornokot pár órával az államcsínyre kitűzött idő előtt letartóztatták.* Az összeesküvésnek *nemzeti és antiszemita jellege volt.*

Borzalmas vihar pusztított Tokióban. Tokió és Yokohama környékén kedden éjjel *nagy vihar dühöngött.* A mélyenfekvő városrészeket előntötte az ár, úgy hogy a *barakokban elhelyezett menekültek súlyos károkat szenvedtek.*

Hogyan jutott *Mózes Péter* Erdélyből Csabára. Érdekes eset történt a napokban a *csabai* pályaudvaron. Egy békéscsabai fakereskedő címére több vagon farakomány érkezett Erdélyből nyílt vagonokban. A fakirakásnál foglalkozó munkások az egyik vagonban magasan felrakott, mintegy 150 métermáza fa legbelsejében bealazva egy férfit találtak a legteljesebb egészségben. Többen kérdést intéztek hozzá, aki elmondotta, hogy *Mózes Péter* 26 éves csikszentmártoni illetőségű székely gyerek. Megunta már az oláh bocskorosok gazemberségeit és elhatározta, hogy minden módot megpróbál az elmenekülésre. Furfangos székely barátaival elhatározta, hogy a legközelebb Csonkamagyarországba induló farakományba a faberakásnál foglalkozó barátjai be fogják falazni. Úgy is történt, amint elhatározták s *Mózes Péter* eljutott minden baj nélkül Csabára.

Elfogták Európa legveszedelmesebb kalandorát. *Biró* Zsigmond detektívfelügyelőnek sikerült Budapesten, a London-szállóban elfognia *Faragó* András, aki egy Európa-szerte körözött rablóbandának volt a feje. A banda minden fővárosban csalásokat, sikkasztásokat és rablásokat követett el. Bécsben több milliárdral károsítottak meg egy bankot, Párisban egy táncosnőt kloroformmal kábítottak el és úgy vették el ékszereit. *Faragó* mindenütt mint arisztokrata szerepelt s a legjobb társaságokba férközött be. Hat állam rendőrsége körözte s ezért menekült Budapestre, ahol biztonságban érezte magát. Elfogatása napján egy bécsi kereskedőt akart kirabolni. *Faragó*t a rendőrség erős őrizet alatt tartja, mivel már többször megszökött a külföldi rendőrségekről. *Biró* detektívfelügyelőnek a főkapitányság külön kifejezte elismerését nagyszerű fogásáért. *Faragó*val együtt fogták el egy *Hiller* nevű társát, aki Európának leghíresebb zsebmetszője.

Egy anya, aki hatvannyolc gyermeket nevelt fel. A londoni rendőrségen a minap egy *Grossmann-Word-Green* Emma nevű 80 éves asszony jelentkezett azzal a kéréssel, hogy adjanak neki nyugdíjat férje után, aki nemrég halt meg és aki a rendőrség szolgálatában állt. A matróna ebből az alkalomból elmondta, hogy különben is megérdemli az állam gondoskodását, mert nem kevesebb, mint *68 gyermekkel gyarapította Anglia lakosságát,* akik közül 23-at ő maga hozott világra, 17-et második férje hozott a házhoz, a többi 28 gyermek másé volt ugyan, de ő szoptatta őket. Elmondta még, hogy *90 unokája van, dedunokáinak számát pedig nem tudja megmondani, mert ezeknek a száma úgyszólván naponként növekszik.* Egyik leánygyermekének 14, egy másiknak pedig 12 gyermeke van, többi gyermekei azonban — és ezt panaszkeppen mondta — *hütlének lettek a családi tradícióhoz, mert csak 2—3 gyermekük van.*

Kommunista erkölcsök Oroszországban. Az oroszországi kommunistapárt központi ellenőrző-bizottsága ez év első felében 182 párttag ellen indított eljárást *állandó részegség* miatt, 210 ellen különböző hivatali visszaélések miatt, 186 párttag ellen azért, mert az a gyanú merült fel ellenük, hogy *nem elég öntudatosak,* 57 ellen *vesztegetésért* és 20 ellen azért, mert *templomba jártak és a tanuk állítása szerint vallásos életet éltek.*

Emelték a misedíjakat. *Csernoch* János dr. főbornok-hercegprímás pénzünk romlása miatt további intézkedésig a szentmisedíjakat a következőképpen állapította meg: időhöz nem kötött csendes szentmise díja 600 K, az időhöz kötötté 1000, énekes szentmisé 2000, liberás szentmisé 4000 K. A hercegprímási rendelet intézkedik arról is, hogy ezekből a misepénzekből mennyi illel meg a misézőt, a kántort, a templompénztárt és a sekrestyést. A misealapítványok főkéi: csendes szentmisénél 50.000, énekesnél 100.000 és liberásnál 150.000 K. Az anyakönyvi kivonat díja ezentúl 500 korona.

A testvéri gyűlölködés áldozata. *Kalapos* András *kecskeméti* földbirtokosnak az Akácfa-utca 18. szám alatt volt háza. Itt lakott a földbirtokos már hosszabb idő óta. A ház azonban nem volt egészen az övé, hanem fivérével: *Kalapos* Gergellyel, *Bertalan*nal és két nővérével együtt birtokolta. Az öt testvérnek ezenkívül nagyobb földbirtokuk, szőlőjük és még egy házuk volt *Kecskeméten.* A testvérek *állandóan civakodtak egymással.* Ez az állandó civódás annyira elkeserítette a legidősebb testvért, *Kalapos* András, hogy öngyilkosságra határozta magát. Felment a háza padlására és ott a szénát *meggyújtotta s az égő padláson felakasztotta magát.* A szerencsétlen földbirtokos levelet hagyott hátra, amelyben egyértelműre intette testvéreit.

Szüret Hódmezővásárhelyen.

Leégett a vasvári hengermalom. Az elmúlt pénteken éjjel kigyulladt és porrá égett a vasvári hengermalom. A malomépületet lehetetlen volt megmenteni, ezért a tűzoltók munkája csak arra irányult, hogy a gépházat védjék meg a lángnyelvektől. Ha ez nem sikerült volna, a gépházban volt negyven hordó olaj felrobbanása még rettenetesebbé tette volna a tűzvészt. A kár körülbelül félmilliárd koronára becsülhető.

Elfogták a dunapataji főhőhért. A napokban Tétényről értesítés érkezett a főkapitányságra, hogy ott egy titokzatos ember lakik, aki sohasem lép ki a házából, nem tudni, mivel foglalkozik s időnként Budapestről látogatói jönnek. A rendőrség figyelni kezdte a házat s hamarosan kiderült, hogy a rejtélyes lakó nem más, mint *Weinberger* Bertalan, aki *Szamuely* mellett a főhőhért volt Dunapatajon. Itt is *Vajda* név alatt rejtőzött, mint Budapesten, ahol gyönyörűen berendezett lakása volt. A gyilkost elfogták és erős fedeztet mellett behozták a főkapitányságra, ahol megkezdtek kihallgatását.

Nyolcvanötéztendősz tetszalott. Az egyik cseh ujság közlése szerint a felvidéki *Nagyszendrő* községben a minap temették a 85 éstendős *Balogh* Juliannát. Mikor a koporsót a temetőbe vitték, a halott *köhögni* kezdett, magához tért, mire hazaszállították lakására, ahol még ma is él.

Elégett a makói hagymatermelők egész évi termése. A *mezőhegyesi* állami birtok harminckettes számú majorjában ismeretlen okból kigyulladt egyik hatalmas pajta. Néhány óra alatt a pajta a benne levő rengeteg gabonával és mintegy negyven vagon hagyma a tűz martaléka lett. A tűz elpusztította sok makói hagymatermelő egész évi munkájának eredményét. A hagyma harmadrésben a kincstáré volt, kétharmada jobbára makói termelőké, akik a feles földjeikről hagymatermésüket a pajtában raktározták. Az államot ért kár biztosítás révén megtérül, azonban a termelők része nem volt biztosítva, amiért is milliárdos kárt szenvedtek.

A szikvízgyáros tolvajbandája. Az elmúlt szerdán éjjel az esztergomi csendőrök gyanúsának találtak egy kocsi, amely a Duna mellett haladt és ponyvával volt letakarva. A csendőrök a kocsin három karbidos hordót találtak, amelyek közül az egyik ötszáz kilogramm karbidot tartalmazott. A kocsi elmondta, hogy ő **Borgesz Sándor** esztergomi szikvízgyáros szolgálatában áll, a karbid eredetéről azonban nem tudott felvilágosítást adni. A dolgnak hírtelen fordulata lett, amennyiben Borgesz Sándor másnap reggel Budapestre szökött, ahol **öngyilkossági kísérletet követelt el.** A nyomozás most már szélesebb mederben indult meg és ennek során kiderült, hogy a szikvízgyáros a Dorogi Kőszénbánya Társulat karbidgyárának munkásaiból **valóságos tolvajbandát toborzott, amelynek segítségével néhány hónap óta 650 métermáza karbidot lopott el a gyárból.** Az ellopott anyagot **Kurdi József** értékesítette. Kurdi a letartoztatás elől ismeretlen helyre szökött. A tetteseket letartóztatták.

Esőcsinálás — repülőgéppel. A mesterséges eső kérdésének megoldásán régóta fáradoznak a tudósok. Tudvalevő az, hogy a levegő még a legártósebb szárazság idején is tartalmaz bizonyos mennyiségű vízpárát, csak hogy a páratartalomnak eső alakjában való lecsapódásához szükséges feltételek hiányoznak. A mesterséges eső problémájával legújában **Gabriel Guilbert**, kiváló meteorológus foglalkozott, akinek nevéhez sok jelentős felfedezés fűződik. Guilbert elmélete szerint igazi bőséges esőt csakis a magasban szálló felhőalakoktól, még pedig a **jódras vagy fürtös felhőktől** várhatunk, amelyeknek jégűtköből és jégkristályokból álló halmaza elolvad és eső alakjában ér le a földre. Ezek a felhők, amelyek 4000—5000 méter magasságban lebegnek s csodálatos módon tartják meg egyensúlyukat a levegőben, adják a zápor-esőt vagy a jégesőt, szárazság idején azonban annyira ritkítva úszkálnak a levegőben, hogy alig telik belőlük néhány csöpp eső. Guilbert ezek ellen a felhők ellen intéz támadást. **Hatalmas robbanóanyagokkal egyekszik megzavarni egyensúlyukat, mire a jégkristályok leomlanak, és közben vízre olvadnak és eső alakjában lehullanak.** Az egyensúly megbolygatása céljából **repülőgépek robbanóanyagot dobálnak le ezekre a felhőkre;** de Guilbert szerint elég, ha a repülőgép beéhatol a felhő testébe s ott **körforgó mozgásokat végez, hogy a felhő belső szerkezetét megbolygassa, mire, egyensúlyát veszítve, lezuhan.** Hogy ez az elmélet a gyakorlatban bevalik-e, majd megmutatja a jövő.

Öt millió fontnyi érték a tenger fenekén. A világháború alatt a tengeri ütközetek közben rengeteg német, angol és amerikai hajót süllyesztettek el és az elsüllyedt hajókkal **mérhetetlen kincsek merültek a tenger fenekére.** Azonban a technikai vívmányok századát éljük, amely előtt többé sok minden nem lehetetlenség, ami azelőtt csakugyan annak látszott. Nemrégiben alakult meg egy ilyen részvénytársaság, amely az ir partok mentén elmerült **Laurentic** gőzös kiemelését tűzte ki feladatául. A Laurentic-hajó arany rakománnyal volt megterhelve. Az elsüllyedt aranykészlet értékét mintegy öt millió font sterlingre becsülik. Több mint egy tucat bűvár és hatvan kereskedelmi tengerész vesz részt a mentési munkálatokban, amely hónapok óta szorgalmasan folyik.

Az elkeseredett kibic. Egyik vidéki városban volt egy kereskedő, akinek egyetlen szenvedélye volt: a kibicelés. Sohasem kártyázott, bár nagyon is jól értett a kártyajátékhoz. Egy izben is kibicelt s barátja elvesztette a partit, mert a makk királyt hívta le a zöld alsó helyett. A kereskedőt annyira felbőszítette ez az ostoba játék, hogy szó nélkül elment a kávéházból. De hónapokig ültében és eszébe motoszkált az elveszített játék. Csaknem egy év múlva a rossz játékos be megy a kereskedő üzletébe és siralmasan mondja:

— Barátom! Borzasztó eset... szegény bátyám...

— Mit szegény bátyám! — felel bosszúsan a kereskedő, be sem várva barátja beszédét. — Ha akkor a zöld alsót hívod, megnyered a partit. Ezt én mondom neked!

Ami nem tűr meg a cseh fül. Egy **besztercebányai** polgárcsalád leánya, ki hosszabb ideig Budapesten tartózkodott, hazakeresztet szüleihez s a rákövetkező napok egyikén barátói tiszteletére uszonnát adott. Körülbelül tizenöt fiatal leány gyűlt össze, akik előtt a házileány elzongorázta a Pestről hozott legújabb magyar nótákat, köztük a «Hamburgi menyasszony» gyönyörű irredenta énekét, a «Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország» című dalt. A cseh járór az utcáról meghallotta a magyar dalt, durván berontott a magyar családdhoz s nyomban a parancsnokságra kísérte az egész uszonnázó leánytársaságot. Útközben a brutális járórök puskatással és vesszővel véresre verték a fiatal leányokat, akik közül többen a verés következtében elaléltek. A parancsnokságon azonnal lecsukták mind a tizenöt magyar leányt és később csak tekintélyes, előkelő polgárok közbenjárására engedték őket szabadon, de akkor is a szülőket súlyos pénzbírsággal sújtották.

Kivégzetése után a tudománynak akart szolgálatot tenni. **Leclerg Ferdinand,** párisi hivatalnok, aki **Gibrat** gépirónót meggyilkolta és ezért halálra ítélték, beadványt intézett a bírósághoz, amelyet azonban visszautasítottak. A beadványban **tiltakozott az ellen, hogy a családja megkegyelmeztetése érdekében a köztársaság elnökéhez forduljon.** Az elítélt holttelemét felajánlotta az orvosi egyetemnek, hogy a teste az orvosi tudományt szolgálja. A gyilkosnak sok mindenféle ajánlatot is tettek. Többek között egy orvosnövendék meg akarta venni a holttestét, hogy ezen vératültetést végezzen. Azt írta a gyilkosnak, hogy vízimalac vérenek átültetésével **már elhalt szívét újra működésbe tudja hozni.** Leclerg azonban még ezt az ajánlatot sem fogadta el, csak ezt válaszolta:

— Ez már kissé merész állítás!

Ötvenmillió rubel egy macskáért. Orosz lapok szerint a szovjetkormány minden mennyiségben macskákat keres megvételre és **darabonként 50 millió rubelt fizet a macskáért.** Oroszországban ugyanis annyira elszaporodtak az egerek, hogy ezeket akarja a kormány a macskákkal kiirtatni.

TRÉFÁK

Gyengéd figyelmeztetés.

A cigány bement a falusi borbélyhoz borotválkozni. A borbély meg akarta kissé kínozni a cigányt, hát a legrosszabb borotvát vette elő. A more, mire az egyik fele sima lett, már az összes őseit látta kinyíában, de szólni még sem mert. Végre is kerülőúton akarta figyelmeztetni a borbélyt:

— Ugyan, kedves borbély uram, fenje meg már egy kicsit azt a beretvácskát, ástán máj **könnyebb les a kárjának!**

(Beküldte: Gombás Mihály Bakonytamásiról.)

Az már baj.

Krausz Mór elküldi egyik utazóját Szombathelyre.

— Nézze — magyarázza Krausz — Győrben kiszáll, eszik egy pár virslit és kényelmesen átszáll a szombathelyi vonatra.

Az ügynök elutazik. Másodnap sürgőnyt kap Krausz: «Győrben vagyok. Virsli nem kapható. Mit csináljak? Grün.»

A nyusztprém-bunda.

— Mondd, édesem, láttad a Krausz ügyvédné nyusztprém-bundáját?

— Igen. Biz az csakugyan nyuszt. A férje nyusztta le az árát valami kliensről.

Ha ingatlan venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosan a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-u. 19.

BRILLIÁNSOKAT,
gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz
Székely Emil Királyi Tel.: József 105—35.
u. 51. (Térz-templom m.)

Dr. Héray Andor

«Orsz. Földbirtokrendező Bíróság» által engedélyezett
ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája
Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint I.
Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!

SARKADI RUDOLF

kézműáru r.-t., Budapest, IV., Fővám-tér 3.

(Központi vásárcsarnokká szemben.)

Cégem részvénytársasággá való átalakulásával módunkban áll hetenként változó, az **idény legdivatosabb újdonságait hozni.** A tömeges — főleg vidéki — érdeklődésre tudatjuk, hogy az alább felsorolt **őszi** cikkeink, úgymint: **Menyasszonyi kelengyék, sima és brokát selymek, színes női posztók, fekete és színes bársonyok és plüők, velűrök és női divatszövetek, férfiposztók, télikabát- és angol szövetek, sima és csikos kamgarnok, ceigok, strux- és kordbársonyok** megérkeztek!

Óriási választék különleges fej- és vállkendőkben, állandó nagy raktár vászonban, kanavászban, zefirekben és barchetokban

A porosfűlű.

A káplár magyaráz az ujoncoknak:

— Ha a kocsmában civilek verekedni kezdenek, kiisszátok boraitokat, söreiteket és eltávoztok. Megértettétek? Mit mondtam, infanteriszt Kovács?

Kovács: Ha kocsmában civilek verekednek, kiisszuk boraitokat, söreiket és eltávoztunk!

A bűnhődés.

— Haragszik rám, Bözsike, hogy olyan egyszeribe megkértem a kezét?

— Nem. De különben is megbűnhődik érte, mert magához megyek!

A jó darab.

Két újságíró találkozik éjjel tizenegykor az utcán.

— Höl voltál?

— A színházban néztem meg a legújabb operettet. De már az első felvonás után eljöttem.

— Hogy lehet ez? Hiszen már tizenegy óra van.

— Igen ám, csak hogy a ruhatárban az első felvonás után olyan tolongás volt, hogy másfél óráig kellett várnom.

REJTVÉNYEK

1. Betűrejtvény.

(Beküldte: Mester József Debzétéről.)

2. Betűrejtvény.

(Beküldte: Sipkay Ica Gégényről.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 43-ik számunkban közöljük.

A 37-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Felvirul még Magyarország rózsája.**

2. Betűrejtvény: **Minden áron.**

3. Betűrejtvény: **Nagy Konstantin.**

Megfejtették: Tüzes István, Borsos József, Rektor Izsák, Hornyák János, Major Vince, ifj. Nyaka Lajos, ifj. Urbányi Ferenc, ifj. Dadi János, Flink György, ifj. Kurucz Mihály, Bodai Aranka, Márton Szilárd, ifj. L. Molnár István, Gonda Vince, Lustyik Zsuzsa, Való Mancsi, Mészáros Juliska, Gombás Mihály, Batta Pál, L. Molnár Pál, Faragó András, Hesz Károly, Szokol István, Farkas István, Gyurkovics Ferenc, Éva Béla, Mányi Béla, Balogh Ferenc, Sándor István, ifj. Erdős János.

Jutalomkönyvet nyertek: **Hesz Károly (Békéssámszon), Flink György (Budapest), Kurucz Mihály (Czégény-Dányád), ifj. Erdős János (Érsekvadkert), Faragó András (Turkeve).**

A 38-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak szeptember hó 30-án.)

Gabonavásár. 75—77 kilogramos tiszavidéki búza 95.000—95.500, dunántúli és pestmegyei 94.000—94.500, 78—80 kilogramos tiszavidéki 96.500—97.000, dunántúli és pestmegyei 96.000—96.500, rozs 66.000—66.500, takarmányárpa 63.000—66.000, sörárpa 70.000—74.000, tengeri 67.500—68.000, zab 67.000—69.000, köles 75.000—80.000, repce 170.000—175.000, korpá 42.000—43.000 K métermázsánként.

Vetőnagvak. Árak nyersáruért métermázsánként: Lóheremag nagy-arankás, nem tisztítható 400.000—420.000, tisztítható 450.000—500.000, nagyarankamentes 500.000—600.000, lucerramag nagyarankás, nem tisztítható 400.000—500.000, tisztítható 450.000—500.000, nagyarankamentes 500.000—600.000, biborheremag 140.000—150.000, őszi borsó 70.000—80.000, szöszösbükköny 280.000—300.000, mák 310.000—340.000 K.

Takarmány. Rétszéna elsőrendű ó 32.000—38.000, másodrendű ó 24.000—31.000, harmadrendű csomagolásra 16.000—23.000, muharszéna 35.000—40.000, lucernaszéna 40.000—45.000, alomszalma 16.000—20.000 zsúpszalma 20.000—23.000 K métermázsánként.

Budapesti műtakarmánypiac. Korpá 433, 8-as takarmányliszt 460, konkoly 540, malátacsíra 500, szárított répaszelet 500, szárított moslák 100, lótap 220 korona.

Budapesti lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 1.500.000—5.600.000, igás kocsiló, könnyű 700.000—3.200.000, alárendelt minőségű lovak 200.000—1.200.000 koronáig.

Budapesti juhvásár. Feljavított juh 2500—3500 K-ig, kiverő és anyajuh 1800 K-ig.

Tenyészállatok és jármosökrök. Elsőrendű erdélyi prima tarka jármosökrök 6300—7000, másodrendű tarka jármosökrök 5600—6500, harmadrendű tarka jármosökrök 5000—6000, friss fejős és vemhes tehének 6000—7000, 1½ éves üszökök és tinók 4000—5000 korona kilogrammonként élő súlyban.

Nyersbőr. Marhabőr, magyar tehén- és ökrbőr 8600, tarka 8800, sőtmentesen, szarv és csont nélkül 13.500, vidéken 10.500, borjúbőr csar nokokban 11.800, sőtmentesen, fejese 14.500, vidéken 13.500, vidéken fejeten 16.000, száraz bőr fejelen 27.000, fej nélkül 32.000, juhbőr, magas gyapjas 7500, rövidgyapjas, szűcséla 7800, timárcéla 7.000, gorombagyapjas 9000, írha, kopasz, németgyapjas 5200, gorombagyapjas 8000 lóbor 220 cm.-en felül, helybeni mészárosbőr 150.000 K.

Tej és tejtermékek. Tej literje szeptember 15-től 860, tejszín 7000, tejfel 2400—3800 K literenként, vaj 11.000—20.000, tehénturó 1200—2200, juhturó 6000—7500, ementáli sajt 12.000—16.000, groji 10.000—14.000 trappista 9000—10.000 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke, párja 10.000—18.000, tyúk párja 18—30.000, hizott ruca 12.000, hizott liba 12.000, hizott pulyka párja 40.000, libamáj 20.000—24.000, libaszőr 21.000 K kilogrammonként, tojás darabja 380—450 K.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 800—1100, petrezselyem 800—1100, kalarábé 240—400, vöröshagyma 260—350, fokhagyma 500—700, cékla 380—460, fejeskáposzta 450—500, kelkáposzta 750—1100, rózsaburgonya 300, fehérburgonya 200—250, uborka 900—1200, paradicsom 600—800, zöldpaprika 800—1200, tök 450, zöldbab 950, karfiol 3500, paraj 600, csiperkegomba 10.000, alma 1300, körte 1600, szilva 700—1300, őszibarack 2400—4000, szőlő 700—1800, sárgadinnye 600—1000, görög-dinnye 380—500, dió 2700, mogyoró 28.000 K kilogrammonként.

Bor. A termelők szedett mustért 400—500—600 koronát, nagyobb termelők pedig 600—800 koronáig kérnek, a kereskedők azonban egyelőre vonakodnak még ezeket az árakat megadni. Az érdeklődés óborok iránt ellanyhult, minek következtében az óborok árai lassan lemorzsolódó irányzatot mutatnak.

Idégen pénznemek legmagasabb árai. A deviza-központ hivatalos drággyése 1923. évi október hó 2-án: Napoleon arany 69.000 K, angol font 93.200 K, dollár 20.650 K, francia frank 1261 K, német márká 0-02 f, olasz líra 940 korona, osztrák korona 29-60 f, román lei 109K—f, cseh korona (szokol) 627 K—f, svájci frank 3660 K, szerb dinár 234 K—f, lengyel márká 7-15 fillér. Zürichben 100 magyar koronáért 0-03 svájci frankot fizettek.

Főmunkatárs: **Buday Barna.**

Felelős kiadó: **Meskö Pál.**

Főszerkesztő: **Meskö Pál.**

Felelős szerkesztő: **Héjj Imre dr.**

(7. folytatás.)

— Elmész a Balogékhoz.

A leány bólintott.

Anisiu Necifor előhúzott a zsebéből egy csomó cédulát.

— Ugy keríted a sort, hogy Andrással magad maradj s amikor magad leszel vele...

Egészen elhalkult a szava és sokáig suttogtak.

Griga Paraszkiwa átvette a cédulákat.

— Értem.

Anisiu föllélekzett.

— A többi az én dolgom — mondta villogó szemekkel.

A patakpartra mutatott:

— Szedd össze a ruhát, aztán ereggy!

Griga Paraszkiwa kosárba rakta a ruhát, aztán a kosarat, a hóna alá vette.

Anisiu Necifor fölemelte az ujját:

— Egy szót se...

Griga Paraszkiwa bólintott:

— Bízva rám!

Elindult az egyenes úton, még messzről is látszott, amint remegett a teste az indulattól.

Anisiu Necifor morogva nézett utána, aztán megfordult s az ellenkező úton bekanyarodott a faluba.

Este volt.

Balog András a házuk előtti padon üldögélt, pipázott, gondolkozott.

Griga Paraszkiwa keblére szorította a kétágú fonóvillát, jobbkezevel szorgalmasan pergette az orsót, balkezevel eregette a fonalat, font és ment, mintha a fonáson kívül semmi sem érdekelt volna.

Az utca közepén ment a kocsúton.

Mikor Balogék elé ért, még jobban lehajtotta a fejét s kissé meggyorsította lépteit.

András nem tudta, hogy Paraszkiwa milyen nagy ellensége neki. Sohase járt hozzájuk, sohase hitegette, de még nem is igen táncolt vele a vasárnapi táncokon se azelőtt, se azóta, hogyan is tudhatta volna, hogy Paraszkiwa olyan nagy szerelemmel ég iránta.

Ráköszönt a leányra:

— Aggy Isten, Paraszkiwa!

A leány úgy tett, mintha megrettent volna a szótól, hirtelen megállt, még össze is remegett.

— Te vagy az, András? — mondta szapora lélekzéssel. —

De megijesztettél.

András mosolygott:

— No, csak nem?

A leány a szívére szorította a kezét:

— De bizony!

András a padra mutatott:

— Pihend ki az ijedelmedet.

Arrább húzódott a padon.

Paraszkiwa tartotta magát:

— Sietős a dolgom. Nem érek rá.

Kényesen nézett a legényre:

— Szücs Gáspárékhöz megyek.

Szücs Gáspár deli, nyalka legény volt.

András elmosolyodott:

— Ugy!... Nem is tudtam.

Paraszkiwa vállat vont:

— No, még nincs annyira a dolog, amint gondolod... Az anyjával van egy kis dolgom — mondta nevetve, aztán leült a padra.

Az orsóra mutatott:

— Bevisszük a fonalat a városba.

András pajkosan megfenyegette a mutatójával:

— No-no!

Paraszkiwa elnevette magát, aztán hirtelen megváltozott a hangja:

— Alig láttalak, mióta idehaza vagy.

András maga elé nézett az útra, csonka karja mintha megrándult volna, csendesesen felsóhajtott.

— Nincs kedvem mutogatni magam, Paraszkiwa.

Paraszkiwa részvétellel nézett a legényre:

— Más világ van itt, mint hat évvel ezelőtt.

András keserűen bólintott:

— Bizony, más világ van.

Paraszkiwa elrövedezett:

— Gazdát cserélt az ország!

András keserűen ellegyintett maga előtt:

— Ne beszélj erről, Paraszkiwa!... A szíve szakad meg az embernek, ha arra gondol, milyen ebsorsra jutott az országunk.

És elgondolkozott.

Paraszkiwa szeme megcsillant, mint a kigyujtott gyújtó.

— András — sziszegte fogcsikorgatva —, muszáj nekünk ezt túrnunk?

András meglepetten nézett a leányra:

— Mít mondasz?

Paraszkiwa körülnézett, aztán elfojtott hangon susogott:

— Mi vagyunk az oka, hogy még mindig a nyakunkon ül az ellenség.

Szinte hasított a szava, amint kimondta:

— Mert gyávák vagyunk... Gyávák vagytok ti magyarok.

András nagy szemeket meresztett:

— Hiszen te román vagy!

Paraszkiwa felkapta a fejét:

— Annak születtem. De a szívem magyar.

Büszkén hátraszegte a nyakát:

— Nem lesz nyugtom, amíg a szél magyar zászlót nem lenget a falu házain!

Keblébe nyúlt, elővett egy cédulát s Andrásnak nyújtotta:

— Olvasd el!

András ránézett a cédulára, kicsibe mult, hogy föl nem kiáltott:

— Te terjeszted a lázító cédulákat?

Paraszkiwa dacosan felelt:

— Én!

András nézte a leányt, alig tudott betelni nézésével. Aztán a földre siklott tekintete:

— Ezt nem hittem volna!

Paraszkiwa szavaiból mély szemrehányás érzett:

— Nekem kell kezdenem!... Nincs férfi, aki a lázadás élére álljon. Tűríték, hogy ellenség nyúvi a hazánk földjét.

Megragadta a legény vállát:

— András!

András a leányra nézett.

Paraszkiwa közelebb csúszott a legényhez:

— Ha férfi vagy, nem tűröd, hogy egy leány vezesse a falu népét.

András összeráncolta a homlokát.

Paraszkiwa szeme szikrát vetett:

— Állj a lázadók élére. Mentsd meg a hazádat! —

András megropogtatta ujjai között a cédulát:

— Ezzel a cédulával?

— Azzal!

András keserűen mosolygott:

— A cédulával nem lehet lőni. Paraszkiwa. Az ország megmentéséhez fegyverek köllenek. Aztán sok katona.

A leány szemébe nézett:

— Mit ér, ha a falu népe föllázad. Őlég egy század fegyveres katona s egy óra leforgása alatt nem lesz élő ember a faluban.

Szomorúan sóhajtott:

— Nem úgy van az, amint gondolod, Paraszkiwa.

A szeme villámot vágott:

— Majd elérkezik annak az ideje!... Akkor majd ott leszek én is!

Elhomályosodott a szeme, mintha ellobbant volna a lángja:

— Még nincs itt az idő — mondta keserűen és maga elé nézett az útra.

Paraszkiwa összeharapta az ajakát, nem szólt, nézte az elgondolkozott legényt, aztán a katrincája alá nyúlt, előhúzott egy csomó cédulát és a cédulákat nagyon vigyázva beleszúrtatta András kabátja zsebébe... a gazdátlan kabátújj mellé.

Aztán fölállt, elköszönt a legénytől, végre ellépkedett arra, amerre mondta, hogy megy... Szűcs Gáspárék felé.

András hosszan nézett utána...

A falak mellett fekete árnyék suhant és megállt.

Anisiu Necifor ablakát megzörgették.

— Ki az?

— Én!

— Paraszkiwa?

— Az!

— Mit végeztél?

— A cédulák a zsebemben vannak.

— Jól van!

Sötét volt, a csillagokat vastagon borította a felhő. A román őrök súlyba vett fegyverrel rohantak a néptelen utcán... Balogék háza előtt sorakoztak, kettő bement, kettő kívül maradt és Balog András kezére bilincset vertek, mert a motozásnál megtalálták zsebében a lázító cédulákat.

Ejfélt ütött az óra...

A kemény katonabírák összenéztek...

Balog András védekezett. Az ítélet elhangzott.

— Halál!

András lehajtotta a fejét.

Hajnalt kukorékolt a kakas...

A reggel rózsásan ragyogott az égen.

Iliána kibújt a meleg ágyból.

Az asztalon — gondosan összehajtogatva — feküdt a menyasszonyi ruha. A szive megdobbant:

— Májma esküszünk!

Nézte a fehér menyasszonyi ruhát, a fehér koszorút, aztán gondolt egyet, a menyasszonyi koszorút rátette a fejére, aztán gyönyörködve forgolódott a magasra akasztott tükör előtt.

— Milyen szép menyasszony leszek!...

Hangokat hallott... Kinézett az ablakon...

— Isten, ne hagyj el!

A templomtéren katonák álltak, négy katona lövésre kapta fegyverét és célzott:

— Megálljatok!

Iliána rohant, ahogy a lábai bírták, repült a fehér menyasszonyi ruha, lobogett a menyasszonyi fátyol... A négy fegyver eldőrdült... Balog András arccal előrebukott a földre.

Iliána felsikoltott, aztán a legényre roskadt. Az ölében tartotta, nézte, bűgő becézéssel simogatta az arcát, a haját, aztán elengedte, felkelt és szaggatottan motyogott:

— Verjen meg benneteket a bosszuló Isten!... Ne legyen nyugalmatok a másvilágon!... Hétszer dobja ki testeteket a föld!... Hétszer sorvadjon hátatok nehéz nyavalyába!... Bogarak keljenek a husotokba!...

Sápadt arcába beleszőkent a vér, megrázta testét a kétségbeesett fájdalom, er-

nyedt tagjai erőre kaptak és sikoltva fordult a katonák felé:

— Elvettétek a hazánkat! Elvettétek a boldogságunkat!

Berekedt szava rikácsolt:

— A fajomnak tartottalak benneteket.

A halottra mutatott:

— Mátkám vére a fejetekre száll. Holtteste mellett megátkozom a fajomat!

Az őrnagy intett az őröknek.

Éles csattanás harsant, golyó süvített a levegőbe s Iliána teste mátkájára roskadt.

A menyasszonyi fátyol engedelmes suhanással lebbent testökre és szeliden betakarta az arcukat.

Griga Paraszkiwa fölsikoltott, aztán rémült ijedtséggel elrohant a hegyek közé.

Messze történt, szép Magyarország határához közel, ott, ahol a Nagy Pietros törli ősz fejét a felhőfátyolokba, ott, ahol szabad levegőben egymásra talált a magyar és a román, ott, abban az istenáldotta kis faluban, amelyet — nem is olyan nagyon régen — Boldogság falunak neveztek az emberek.

...Golyó süvített a levegőben s Iliána teste mátkájára roskadt...

PÁLINKAFŐZŐ

és egy
darabból
Kalapált

**vörösréz mosó- és
lekvárfőző-üstök**
legjutányosabban kaphatók

NAGYIGNÁC cégnél
Budapest, Károly-körút 9. szám.
Alapított 1884. Telefon: József 115-14.

**Hangszerek
és
gramfonok**
engedélyes árban
HANGSZER-OTTHON
Fekete Mihály-nál
Budapest, József-körút 9. szám.

MRAVKÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.

Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

A „**HANGYA**” szövetkezet tagjai
megbízható jóminőségű árút
a legelőnyösebb árban
vásárolhatnak a

„HANGYA”

vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK: vászon, karton, kanavász, zephír, szövet, kész férfi- és női-ruha, kendő, harisny, cérna, pamut, szabókéllékek, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárk. 4

Hungária-drótfonatok
a legolcsóbbak és legtökéletesebbek

Egyedüli gyártója:

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII. ker., Ötös-út 48/27. szám.
Árjegyzék ingyen és bérmentve!
Rozsdásodás ellen kétszer kátrányozott tűskés-sodrony kilója 400 korona.

VISZKETEKSÉG

rühesség sönör ellen használja rég bevált és kiváló „**ANTISCABIN**”, magyar neve:

BORÓKAKENŐCS.

Kapható minden gyógyszerárban. — Gyártja: Kozmochemia R.-T. Bpest, VII., Dembinszky-u. 4.

**Szívó-
gázmotor**

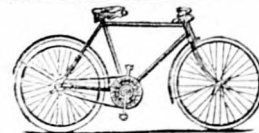
azonnal kapható
gabonatorlesztésre is.

Cím:

Kellner Antal és Fia
Budapest, Berliini-tér 4.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET

friss külső-belső gummitak, láncok, pedálok, nagyban gyári árban
Javitásokat, nikkelezés és zománcolásokat mérnökökkel felügyelete alatt készítenk.
LÁNG J. és FIA
Budapest,
József-körút 41.sz.

Árjegyzék ingyen.

Pálinkafőzőüstöket, mosóüstöket és tejgazdasági üstöket

stb. vörösrézből, elsőrendű kivitelben raktárról szállít, központi és mezőgazdasági szeszfeldolgozó szakszerűen berendez:

Godra Sándor és Fia
rézművesüzeme, Budapest, Gróf Haller-utca 4. sz.
Nagyvásártér közelében. Telefon: József 50-12.

DRÓTKERÍTÉS

legjobb minőségben, legolcsóbban
RENNER ÉS HAMVAI
sodronyfonat és szitaadróhészítőkndi
Budapest, VIII., Köztemető-út 3. szám.
Baross-tér sarok. Kétfel pályaudvar közelében.

Vörösréz
pálinka-
főző-
üstök és

vörösréz mosóüstök raktáron mindenféle kivitelben
Máthé András rézműgyár, Ujpest, Károly-utca 11. Nyugatitól B villamossal. Telefon: 140-06.

Szakorvos rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. l. (Rókussal szemben.)

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsíros-bőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„**HANGYA**” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

Gőzséplőgarnitúra

6 lóerejű Magyar állami
5 lóerejű Magyar állami
6 lóerejű Hoffherr-Schranz
2 1/2 lóerejű Magyar állami.
720^{mm} / m. eséplővel, sínes, hátul zsákoló
Elevátor, Hoffherr-Schranz
kapható gabonatorlesztésre is!

Cím:

Kellner Antal és Fia
Budapest, Berliini-tér 4.